

עפ"ג 23421/06/18 - מדינת ישראל נגד מ.נ.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ג 23421-06-18 מדינת ישראל נ' נ'
תיק חיצוני:

בפני:
כב' השופטת דנה מרשק מרום - אב"ד
כב' השופטת נאוה בכור
כב' השופטת שרון גלר
המערערת
נגד
המשיב
מדינת ישראל
מ.נ.

פסק - דין

1. ערעור המדינה על קולת העונש שהוטל על המשיב בגזר דינו של בית משפט השלום בכפר סבא מיום 30.04.2018 בת"פ 16061-11-16.

המשיב הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב-אישום מתוקן בביצוע שלוש עבירות של תקיפה הגורמת חבלה ממש של בן זוג לפי סעיף 382(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); תקיפת בן זוג לפי סעיף 382(ב)(1) לחוק העונשין; אימים לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

2. על-פי העובדות המפורטות בכתב האישום המתוקן, במסגרת האישום הראשון, ביום 28.10.16, תקף המשיב את המתלוננת במהלך ויכוח ובין היתר רדף אחריה, משך בחוזקה בשערה ואחז בה עד שברחה, חשה סחרחורת והתמוטטה. במסגרת האישום השני, ביום 12.10.2016, במהלך ויכוח, נטל המשיב כבל מאריך באורך מטר וכרך אותו סביב צווארה של המתלוננת כך שנחנקה ובהמשך סבלה מכאבים וקושי בבליעה. באותן הנסיבות אמר המשיב למתלוננת שבפעם הבאה לא רק יכה אותה אלא יהרוג אותה. במסגרת האישום השלישי, ביום 14.06.2015, במהלך ויכוח, הצמיד המשיב את המתלוננת עם פניה לקיר ודרך עם רגלו על גבה, היכה בה בכל חלקי גופה וגרם לה חבלות. במסגרת האישום הרביעי, ביום 08.06.2016, במהלך ויכוח, סטר המשיב למתלוננת, בעט בה עד שנפלה ארצה ואיבדה את הכרתה.

כתוצאה מאירוע זה נגרמו למתלוננת סימנים אדומים בפניה ובצווארה והיא איבדה את הכרתה. בהמשך סבלה מישנוניות, אי שיווי משקל, בחילות, הקאות ואירועי סחרחורת.

3. בית-משפט קמא השית על המשיב את העונשים הבאים: שישה חודשי מאסר לנשיאה בעבודות שירות; מאסרים על תנאי בתנאים המפורטים בגזר-הדין; קנס על סך 1,500 ; פיקוח שירות המבחן למשך שנה.

4. גזר הדין של בית משפט קמא

בית משפט קמא קבע, כי המשיב ביצע מעשי אלימות שפגעו בעצימות גבוהה בשלומה ובטחונה של המתלוננת, ואף הוסיף שהמדובר באחד מתיקי האלימות הקשים יותר שנחשף אליהם בתקופה האחרונה.

בית-משפט קמא דחה את עתירת המאשימה לקבוע מתחם עונש נפרד לכל אישום והחליט לקבוע מתחם אחד לכלל המעשים שביצע המשיב, שכן מדובר במעשים דומים שבוצעו ברצף זמן כלפי אותה מתלוננת. בסופו של יום, בית-משפט קמא קבע מתחם עונש הולם לתקופה הנעה בין מספר חודשי מאסר ועד ל-24 חודשי מאסר.

עם זאת, בית-משפט קמא הדגיש, כי המחלוקת המרכזית נוגעת לשאלת המשקל שיש ליתן להליך הטיפולי שעבר המשיב מאז ששוחרר ממעצר. ב"כ הפרקליטות הסכימה שיש בהליך זה כדי להקל בעונשו של המשיב, אך עתרה לעונש של 18 חודשי מאסר בפועל, ואילו ב"כ המשיב עתרה לסטייה מהמתחם באופן שימנע שליחתו אל מאחורי סורג ובריח.

בית משפט קמא סקר את האמור בתסקירי שירות המבחן שהוגשו לעיונו, מהם עלה, כי המשיב שולב במשך תקופה ארוכה בהליך טיפולי משמעותי. כבר בשלב המעצר שולב במסגרת "בית נועם" ושיתף פעולה במסגרת הטיפול הפרטני והקבוצתי. בין לבין, התמיד בעבודתו כנהג אוטובוס. לאחר מכן, שולב המשיב בקבוצה של בוגרי "בית נועם", ובעת מתן גזר-הדין היה מטופל בשירות המבחן וב"מרכז לשלום המשפחה" במקום מגוריו, כשכל הגורמים הטיפוליים התרשמו מהמוטיבציה וההתחייבות של המשיב להליך הטיפולי.

בית-המשפט קמא התייחס לעמדת המתלוננת, אשר עדיין הביעה חשש מהמשיב, אך בפועל שללה כל התנהגות אלימה מצידו.

בית-משפט קמא קבע, כי יש בהליך הטיפולי המשמעותי והממושך שעבר המשיב כדי לשמש בסיס נאות לקביעה כי קיים סיכוי של ממש לשיקומו, ועל כן נופל עניינו בגדר המקרים המתאימים לענישה הנותנת משקל לפן השיקומי מכוח סעיף 40ד(א) לחוק העונשין.

נראה כי המשיב נוטל אחריות מלאה על מעשיו, מבין את השלכות מעשיו, ועושה כל שניתן על מנת לשנות את דרכיו ולרכוש כלים שיאפשרו לו להתנהל בדרכי נועם עם בת זוגו בהמשך חייהם המשותפים.

חרף מעשיו הקשים של המשיב, בית משפט קמא מצא כי במקרה גבולי זה נכון יהיה שלא להטיל עליו

מאסר ממש ולהסתפק בענישה בדרך של עבודות שירות ברף מרבי, גם בהתחשב בעובדה ששהה כחודשיים במאסר. צוין, כי המשך ההליך הטיפולי, שייקטע ככל שייגזר מאסר ממש, בצירוף המשך עבודתו כנהג אוטובוס, ישמשו פלטפורמה אופטימלית להמשך השיקום, ויותירו את רמת הסיכון הנשקפת ממנו ברף שאינו גבוה.

לפיכך, השית בית המשפט קמא על המשיב את העונשים שפורטו לעיל.

5. תסקיר שירות המבחן מיום 13.1.19

במסגרת הערעור, ביקשנו לקבל תסקיר עדכני, ממנו עולה כי המשיב חזר וביטא את רצונו להמשיך את תהליך הטיפול בתחום האלימות הזוגית.

במפגש עם המתלוננת עלה, כי היא שוללת התנהגות אלימה כלפיה מצידו של המשיב מאז ביצוע העבירות, ותיארה כי הקשר ביניהם מתמקד בילדיהם וכי המשיב מקפיד לפגוש אותם ועומד בתשלום המזונות.

מדיווח שהתקבל מ"המרכז לשלום המשפחה" עלה, כי המשיב ממשיך לשתף פעולה כנדרש, מגיע לפגישות, משתף באופן אותנטי ומעמיק ועבר תהליך טיפול משמעותי בו רכש יכולת להתמודדות עם דפוסי חשיבתו הבעייתיים.

לאור האמור לעיל, ולאור המצב הכספי הקשה עמו מתמודד המשיב, חזר שירות המבחן על המלצתו להטלת צו מבחן למשך שנה לצד הטלת מע"ת מרתיע בשל הצורך בהמשך תהליך טיפולי והעדפת הפן השיקומי.

6. טיעוני הצדדים

מטיעוני המערערת עולה כי יש לבטל את גזר דינו של בית משפט קמא, לקבוע מתחם ענישה גבוה יותר, ולהחמיר בעונשו של המשיב, תוך שליחתו למאסר בפועל.

בית משפט קמא שגה עת קבע מתחם ענישה שאיננו הולם את הנסיבות החמורות בהן הורשע המשיב, הבולטות בחומרתן ביחס למקרים אחרים אליהם נחשף.

בית משפט קמא שגה עת הטיל על המשיב עונש מקל החורג באופן קיצוני מהענישה הנוהגת בעבירות חמורות מסוג זה, שאינו נמצא בהלימה עם קביעותיו בנוגע לחומרתן, תוך מתן בכורה להליך הטיפולי אותו הוא עבר, עד כדי סטייה ניכרת מנורמת הענישה המקובלת בעבירות שבהן הורשע המשיב, תוך התעלמות מיתר שיקולי הענישה הרלוונטיים.

המלצת שירות המבחן והשינוי שהחל המשיב בחייו אינם מצדיקים סטייה ממתחם העונש עד כדי הימנעות מהטלת עונש מאסר בפועל. המשיב עדיין לא השלים את ההליך הטיפולי, וחרף העובדה כי הוא מצוי בהליך טיפולי, הוא עדיין משליך אחריות על המתלוננת.

בגזר דינו לא נתן בית משפט קמא משקל הולם לגורמים רבים, וביניהם: הערכים המוגנים בהם פגע המשיב; הנזקים הקשים שנגרמו למתלוננת; הפגיעה בצלם דמותה של המתלוננת כאישה עת ביזה אותה, השפילה והכה אותה באכזריות; העובדה כי המשיב רצידיביסט בתחום אלימות המשפחה, שכן בעברו עבירות דומות, וגם אישום זה כולל מסכת אירועים שנמשכה למעלה משנה.

יש להביע סלידה ממעשי המשיב על ידי הטלת עונש מאסר ממשי מאחורי סורג ובריא, ענישה אשר תוביל להרתעת היחיד והרבים.

לאור האמור, עותרת המערערת לקביעת מתחם עונש גבוה יותר ולהחמרת עונשו של המשיב, תוך הטלת עונש מאסר בפועל.

ב"כ המשיב סמך ידו על גזר-דינו של בית משפט קמא, טען כי אכן מתקיימים כל התנאים המאפשרים מתן הבכורה לשיקולי השיקום, ובמיוחד כאשר לא מדובר בסטייה מהותית ממדיניות הענישה הנוהגת.

המעשים בהם הורשע המשיב אינם מעשים בעלי חומרה יתרה, שכן לא בוצעו באמצעות כלי נשק מובהק כלשהו, והמתלוננת לא ניזוקה מהמעשים באופן שהצריך אשפוז או טיפול רפואי.

בטיעונו, הדגיש את נסיבות חייו של המשיב; הליך השיקום האינטנסיבי והמוצלח אותו עבר, ועודנו עובר, תוך לקיחת אחריות מלאה על מעשיו; הימנעותו מליצור קשר עם המתלוננת במשך החודשים הארוכים בהם נוהל ההליך הפלילי, וזאת חרף מצבו הכלכלי הקשה; מצוקותיו אשר נובעות מהניתוק מילדיו ומחובתו לשלם מזונות, והאינטרס החברתי ביצירת תמריץ לנאשמים להשתקם.

לחילופין טען, כי יש לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם שנקבע בעניינו בשל קיומן של נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן בעניינו, כמפורט לעיל, תוך התחשבות במעצרו והתנאים המגבילים אשר הוטלו עליו, ובעובדה כי שליחתו למאסר תפגע כלכלית בילדיו, להם הוא מקפיד לשלם מזונות.

לאור האמור, עותר המשיב לדחיית הערעור והותרת גזר דינו של בית המשפט קמא על כנו.

7. דין והכרעה

א. לאחר שנדרשנו לטיעוני הצדדים מצאנו כי דין הערעור להתקבל.

ב. כידוע, ערכאת הערעור לא תתערב בשיקול דעתה של הערכאה הדיונית באשר למידת העונש שגזרה האחרונה, אלא במקרים חריגים בלבד, בהן נפלה טעות מהותית ובולטת בגזר הדין או בנסיבות בהן העונש שהוטל חורג באופן קיצוני מהענישה המקובלת בעניינים דומים. עניינו של המשיב נופל בגדר מקרים אלו שבהם העונש שהוטל, חורג באופן קיצוני לקולא ומחייב התערבות של ערכאת הערעור.

ג. בתי המשפט עמדו לא פעם על חומרתה של אלימות בתוך המשפחה ונקבע, כי בגין מעשים מעין אלה חייבת להיות ענישה מחמירה על-מנת לבטא את שאט הנפש ממעשים כאלה והרצון ליצור הרתעה של העבריין העומד לדין ושל עבריינים פוטנציאליים.

כב' השופט ג'ובראן עמד על כך ברע"פ 6577/09 **ניר צמח נ' מדינת ישראל** [20.08.2009]:

"עבירות האלימות והאימים ככלל, וכנגד בנות זוג בפרט, הפכו זה מכבר לרעה חולה אשר בתי המשפט מצווים להיאבק בה. נכון הוא אומנם כי אין בכך כדי 'להוציא' את נסיבותיו האישיות של הנאשם הקונקרטי מן המשוואה ואולם דורש הדבר מתן משנה תוקף לאותם אינטרסים של גמול ושל הרתעה, הן של העבריין עצמו והן של עבריינים בכוח." (ראו גם: רע"פ 6191/18 בלאל דראושה נ' מדינת ישראל [28.08.2018]; רע"פ 3463/15 יורי קוטוב נ' מדינת ישראל [21.05.2015] - להלן: רע"פ קוטוב; ע"פ 322/12 מדינת ישראל נ' פלוני [18.04.2012]).

ד. **באשר למתחם העונש ההולם** שנקבע על ידי בית משפט קמא, לאחר שעיינו בפסקי-הדין שהגישו ב"כ הצדדים ובפסיקה נוספת, בהתחשב בכך שהמדובר במסכת אלימות כלפי בת-זוג המצויה ברף חומרה גבוה ביותר מבחינת משכה, ביזוי והשפלת המתלוננת, השימוש בחפצים והתוצאות הפיסיות והרגשיות שנגרמו למתלוננת, אנו קובעות מתחם עונש הולם אחד לכל המסכת שנעה בין 18 חודשי מאסר בפועל ועד 36 חודשי מאסר בפועל (ראו לעניין זה, למשל, בשינויים המחויבים: רע"פ קוטוב; עפ"ג (מחוזי י-ם) 44954-08-15 אלכסנדר שיטמן נ' מדינת ישראל [10.02.2016], וכן הפסיקה אליה הפנתה ב"כ המערערת בכתב הערעור בפסקה 19).

ה. עסקינן במשיב, שלחובתו עבר פלילי בעבירות דומות, נתון שלא ניתן לו כל משקל בגזר-דינו של בית-משפט קמא: ביולי 2004 הורשע בתקיפת בת-זוג ונדון למאסר על תנאי, קנס וצו מבחן; בספטמבר 2004 הורשע בתקיפת בת-זוג הגורמת חבלה של ממש, ונדון ל- 4 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות, צו מבחן וקנס. עיננו הרואות, כי לא היו בהליכים המשפטיים ובצווי המבחן כדי להרתיע את המשיב מלנקוט שוב באלימות אכזרית וקשה כלפי גרושתו. בנסיבות רגילות, אלמלא ההליך השיקומי אותו עבר, ראוי היה להעמיד את עונשו של המשיב, למצער, באמצע המתחם.

ו. אלא, שלא היתה מחלוקת בין ב"כ הצדדים כי יש ליתן משקל להליך הטיפול הממשי שעבר המשיב. עם זאת, לטענת ב"כ המערער, המלצת שירות המבחן והשינוי שהחל בו המשיב, אינם מצדיקים סטייה ממתחם העונש ההולם עד כדי הימנעות מהטלת מאסר בפועל. ואכן, בהתחשב בנסיבות החמורות של ביצוע העבירות לצד עברו הפלילי של המשיב והצורך להעביר מסר עונשי מרתיע וברור, דעתנו היא כי ההתחשבות בהליך השיקומי הממשי של המשיב צריכה לבוא לידי ביטוי במיתון עונש המאסר בפועל שייגזר עליו, אך לא בהימנעות מוחלטת משליחתו אל מאחורי סורג ובריה, כפי שנהג בית-משפט קמא.

ז. בהתחשב בכלל לפיו ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין עם נאשם שהמדינה מבקשת להחמיר בעונשו, תוך מתן משקל ממשי להליך השיקום אותו עבר ועובר המשיב, ובאיזון עם האינטרסים האחרים המחייבים הרתעה וענישה, אנו קובעות שיש לקבל את הערעור ולהעמיד את עונש המאסר בפועל על תקופה של 12 חודשים בניכוי ימי מעצרו.

כפועל יוצא, אנו מורות על ביטול צו המבחן.

יתר רכיבי הענישה, כפי שאלו נקבעו בגזר דינו של בית משפט קמא יוותרו על כנם.

המשיב יתייצב לנשיאת מאסרו בבית סוהר הדרים, ביום 14.4.19 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות ופסק דין זה.

על ב"כ המשיב לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים: 08-9787336, 08-9787377.

התנאים שנקבעו לעיכוב ביצוע עונש המאסר שהוטל על המשיב בבית-משפט קמא יעמדו בתוקפם עד להתייצבות המשיב לריצוי עונשו.

ניתן והודע היום כ"ז אדר א' תשע"ט, 04/03/2019 במעמד הנוכחים

שרון גלר, שופטת

נאוה בכור, שופטת

**דנה מרשק מרום, שופטת
אב"ד**